UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

B ante A

urn:nbn:de:hbz:466:1-97861

Visual Library

Cicerone lib.j.tuſ.pronunciatū ſiue proloquiuꝫ. Et eſt ſnīa in qua nihil deſideraẗ: vt annibal penus fuit. Scipio numantiā deleuit. Et oīno quicq̄d.ita dr̄ plena ⁊ pfecta verborū ſnīa: vt id neceſſe ſit aut verū aut falſum eē: id a dialecticis axioma appellatū eſt: alibi Ci.dixit. Fundamentū dialectice eſſe axioma: qđ ait eſſe q̄ſi effatū. Eſt p̄terea axioma.i. pnunciatū: qđ alij adiunctū: alij cōnexuꝫ dixere. Id tale eſt. Si plato ambulo: plato moueẗ. Si dies eſt ſol eſt ſup terrā De hoc Marti.capella li.dial.intelligi volēs ſic ait. Qđ fuerit ex nt̄ō caſu noīs ⁊ tertia verbi perſona coniunctū proloquiū dr̄. Ergo miſer eſt. M. Craſſus: ſꝫ trahant alij ⁊ vſurpent quantū velint huius dictiūcule ſignificationeꝫ grece tn̄ dicitur αξιωμα.i.dignitas ⁊ poſtulatio αξιοω probo dignum facio: peto: dignor: rogo: volo: ceſeo.

Axius fluuius paphlagonuꝫ per mygdoniā fluens. Ply.li.iiij. Mox antigone europus axium amnē eodeꝫ noīe alius per qđ thedias fluit. Axium vrbs in Myſia inferiore.

Axus: macedonū fluuius. Axos vrbs cheroneſſi thracie.

Axon.ionum fluuius in minore aſia axona flumen eſt in extremis rhenorum.

A ante Z

Azona.ethiopie regio que ſinum rubri maris barbaricum appellatū obtinet aqua axanū mare dictū eſt a Ply.lib.vj.

Azelos pe.pro.latine dici pōt ſine amore infelix: ſine īuidia ab a priuatiua ζηλος etiam multa alia ſignificat.

Azymus pe.cor.cum.y.apud nos dicitur ſine fermento ζυμη enim fermentum dicitur.

Azotus penul.produ.vrbs ſyrie. Hinc Azotius.a.um. vt viri azotij qui azotum habitāt.

B Littera muta eſt que non ſonū ſuum: ſed in ſonū e lr̄e finiẗ. Nā greci vita nomināt. Seritq̄ virtutē ⁊ ptātem mediaꝫ inter.p.⁊ ph. Quare nos ob litterar̄ affinitateꝫ dictiōes grecas traducētes nōnunq̄ p.⁊.ph.in illā cōuertimus vt cū apud grecos πυξος ſcribaẗ apud nos buxus. Et qđ illi αμφω nos ambo tranſcribimus. At econtrario quod illi cum.b.ſcribunt nos cū.ph.traducimus. vt τριαμβος triumphus. Conuertitur quandoq̄.b.in.u.euphe vel differentie cauſa: vt auſero pro abfero. Auſugio pro abfugio. Tranſit etiam in.f.vt ſufficio.in.c.vt occurro in.g.vt ſuggero.in.m.vt ſūmitto in.p.vt nubo.nupſi.

Babylon.pe.cor.nomē pncipalis vrbis ī chaldea. Et apđ nos ꝯfuſio vl' trāſlatio dr̄ pp̄ linguarū ꝯfuſionē eor̄ q̄ edificabāt turrim cuius altitudo q̄nq̄ milliū centū ſeptuagintaq̄ttuor paſſuū fuit. Hebrei nāq̄ babel ꝯfuſionē appellāt. Hec vrbs adeo nobilis fuit: vt chaldea tota: ⁊ meſopotamia a ſe babylonia dicta fuerit. Et prius q̄dē dicebaẗ ciuitas regni Nembroth: in q̄ eor̄ q̄ edificauerūt turrī lōge diuiſe ſunt lingue: quor̄ principē fuiſſe. Nēbroth gigātē Joſephus affirmat: poſtea a Nino vel Semiramide īſtaurata menib⁹ ac hortis pēſilib⁹ tēploq̄ ac arce maxīe fuit admirabilis. Hec cāpi planiciei vndiq̄ ꝯſpicua: nā loci letiſſima: caſtor̄ facie menib⁹ paribus per quadrū diſpoſita muror̄ eius vix credibilis relatu firmitas ⁊ magnitudo.i.latitudine cubitor̄. L. altitudine q̄tertantū. Ambitus eius q̄drīgētis octoginta ſtadijs circūuenit. Murus coctili latere atq̄ īterfuſo bitumine cōpactus. Quē tam latū fuiſſe quidā ſcribūt: vt q̄drige ſibi inuicē occurrentes facile ptranſire poſſent. Vn̄ ⁊ īter ſeptē ſpectacula orbis numeraẗ. Foſſa extrinſec⁹ late patēs vice amnis circūfluit. A fronte muror̄ centū porte eree. ⁊ Euphrates in ea fluit. Hec vrbs cū aliq̄n ꝯfeciſſet: ⁊ Semiramis circa cultū corporis occupata eēt ſoluta adhuc altera crinium pte: ad eā recuperāda cucurrit nec prius decorē capillorū redegit ī ordinē q̄ vrbē in ſuā ptātem reſtitutā vidit babylon maxime celebrauit ītexere colores diuerſos picture: ⁊ nomē ipoſuit. Babylonica enī appellanẗ. In babylonis regiōe ē Seleucia ⁊ berillus in ea reperiẗ. A babylon fiūt Babylonius a.um.⁊ Babylonicus.a.um. Vn̄ babylonios dicimus q̄ ex Babylone ſunt. Et captiuitatē babylonicam.

Bacca per duplex.cc.continet intra ſui noīs ambitum fructus diuerſorū generum lauri oliue corni myrti ⁊ aliorum huiuſmodi. Eſt ⁊ bacca lapis precioſus ſiue vnio.

Baccatus.a.um.quaſi baccis hoc eſt lapillis precioſis ⁊ margaritis ornatus. Virg. Colloq̄ monile baccatum.

Baccula diminu.parua bacca. Ply.li.xxv. Oēs colore buxeo: caulib⁹ puis: flore purpureo ferūt bacculas puas vt cappari

Baccar.aris.pe.cor.gn̄is fe.herba ē radicis odorate ad cynnami ſilitudinē hedere pene folijs rotūdiorib⁹ mollioribuſq̄ Ex hac radice fieri ſolebat vnguētū qđ baccaricū dicebaẗ. Valet herba ꝯ faſcinationes. Unde Virg. Baccare frontē cingite ne vati noceat mala lingua futuro.

Bacchar.cū.h.genus eſt vaſis vinarij: qđ ⁊ bacchariū dici pōt

Bacchus. Jouis ex Semeles filius: putatus eſt de⁹ vini: ⁊ pro ipſo vino poni ꝯſueuit. Hic multominus fuit. Nā Dionyſi⁹ deinde liber pr̄. Poſtmodū cum bellaſſet in india ⁊ multas ſecū habuiſſet feminas q̄ bacce dicebanẗ bacchus. Idē Oſiris: q̄n̄q̄ Priapus: q̄n̄q̄ Bromius: q̄n̄q̄ brotinus dict⁹ fuit: ⁊ leneus. Hic orbē fere terrarū pagrauit: multas natiōes domuit: indos debellauit: ⁊ primus oīum triūphauit vect⁹ indico elephāto ⁊ ſcribit Diod. Primus emere ac euendere īſtituit: ⁊ diadema regū ac triumphuꝫ inuenit. Dictus baccus απο του βακχει p.i.ebrius ſum ⁊ clamo ꝙ in bacchanalibus clamores fierēt. Vel vt ſcribit Diod.a mulieribus: q̄ illum bacchantes.i.furentes ſequebantur.

Baccha.bacchi ſacrificula: que ⁊ bacchis idis. Et baccha villa quedam circa Meotidem.

Bacchius.a.um.poſſeſſiuum eſt a baccho ſiue baccheus. Col. Pierij nemoris bacchea uoce frementē Bacchius ſubſtantiuū genus pedis ē ex trib⁹ ſyllabis ꝯſtans quarū prima breuis eſt: reliq̄ lōge: vt honeſtas: hoc pedis gn̄e vtebanẗ ī carminibus ſacror̄ bacchi. Cui ꝯ̄rium eſt Antibacchius.

Bacchiū gn̄s vaſis vinarij quo in ſacrificijs bacchi vtebanẗ.

Bacchanal vel bacchanale: loc⁹ in quo bacchi feſta celebrabāẗ

Bacchanalia: q̄ ⁊ Dionyſia bacchi feſta in q̄bus viri p noctē feminis ⁊ tenere etati turpiter miſcebanẗ per dolū. Vn̄ eſt illud. Qui curios ſimulāt ⁊ bacchanalia viuunt: hec a multis grecie vrbib⁹ triēnio quoq̄ celebrabanẗ. Sciendū ē ꝙ noīa dierū feſtor̄ tm̄ plr̄ declinanẗ: ⁊ gt̄m plr̄ꝫ tam in orum q̄ in ium termināt: vt bacchanalior̄ vel bacchanalium.

Bacchari ꝓprie ſig̃t bacchanalia celebrare p tranſlationem vo poniẗ p furere vagari diſcurrere. Veteres eniꝫ quicq̄d vehemētius agitareẗ bacchari dicebāt a bacchātibus. Virgi. Totāq̄ icēſa p vrbē bacchanẗ. Quinetiā loca ipſa ī q̄b⁹ eēt bacchatū: bacchata vocabāt. Hiero.ad Algaſiā.bacchari p ſeuire poſuit ꝓprio contra ſe furore bacchantur. Aliquādo etiam bacchatum dicitur baccho dedicatum. Huius verbi compoſitum eſt Debacchor.

Bacchides pe.cor.nomen propriū viri: quod apud nos luctus fortis vel vetuſtas in vomitu dici poteſt.

Bacchiade dicti fuerūt q̄ e corynthο exules in ſciliam deuenerūt: ⁊ vrbē īter pachynū ⁊ pelor̄ edificantes ſiculi facti ſunt

Bacchilio fluuius qui de Vicentinis montibus defluit.

Bactra orū. Scythie pūincia vltra aſſyriā a flumine bactro cognominata. Virgi.li.ij.geor. Neq̄ bactra neq̄ indi laudib⁹ italie certēt. eſt ⁊ bactra oppidū regiōis ipſi⁹ caput ſub mōte paropaniſo qđ antea zariaſtes dicebaẗ. Eius pūicie ppl'i Bactriani vocati ſūt: quor̄ rex fuit zoroaſtes magice artis inuētor. Huius gētis primus īſtitutor fuit vt Joſephus ſcribit Geter filius aram. Similiter bactri idem dicūtur. Hier. Bactri canibus ad hoc ipſum nutritis obijciunt ſenes.

Baculus ⁊ baculum vtroq̄ modo dr̄. Nam apud grecos bactron neu.gn̄e dr̄. Ouid.lib.xv.me. Eſſe ſolet baculumq̄ tenens agreſte ſiniſtra. Cuius etiā dimi. ꝓtulit. Cice.lib.ij.de fi.bo. Bacillū aliud inflexum ⁊ incuruatū aliud ita natum.

A baculus fit bacillus a quo imbecillus.a.um.⁊ imbecillis ⁊ hoc imbecille. Unde imbellitas pro infirmitate.

Badius equus dicitur cui eſt phenicis color.

Belua īmanis fera a vaſtitate ſeu a valētia vel a balatu a quo cūq; ſit primā vocalē trahit a principali: q̄dā a bellū deriuāt. Hinc beluinus.a.um. q̄ꝺ eſt belue: vt beluina rabies. Amb. Tum ipſa habitudo corporis ſuauis ⁊ grata: vt neq; beluina vaſtitas horrori ſit: nec gracilitas infirmitati.

Belutus.a.um.pe.pro. quod eſt beſtie ſimile.

Beluata dicta ſūt tapetia a Pla. beluaꝝ figuris picta ītextaq;.

Benacus.pe.ꝓ. lacus Ciſalpine gallie cuiꝰ littori Salūdiū brixianū oppidū adiacet. Hūc aiunt aureas arenas euoluē ⁊ ex eis nutrire piſces quos īdigene Carpiōes vocāt nuſq; alibi reptos. Ex hꝰ mitiꝰ fluuiꝰ excurrit ī padū. De hꝰ lacu. Uir.li.ij geor. Fluctibꝰ ⁊ fremitu aſſurgēs benace marino.

Bagous lingua perſica ſpado ꝺr. Ouid. Quem penes eſt domi nam ſeruandi cura bagoe. Suidas autem noſter affert rationem Βαγωας ονομα κυρι ομοστη νευνουχος.

Babal nūero ſingulari inq̄t Hier. babali plr̄ eadē idola noīantur gn̄e maſ. Ubiq; enī in fine hebraici ſermonis in ſyllabā legimus numero plī eſt gn̄is maſ. Ubi autem oth numero plī gn̄e fe. Ergo cherubim ⁊ ſeraphim plurali ītelligimꝰ numero gn̄e maſ. Interpretatur autē babalim apud nos aſcēdentes vel ſuperiores. Tamen duodecim cōpoſitores. Suide ſcribunt ſic. Βααλ τυριωμ ημ θεος.

Baie arū. ciuitas cāpanie ſecus cāpanū mare ſita: a baio Ulyſſis ſocio illic ſepulto. In huiꝰ agro aq̄ calide ſunt ⁊ ad voluptatē ⁊ ad varios morbos cōmode. Syrius. Priores adſūt capiie docet ille repētes. Un̄ ferant nomē baie comitēq; de diſſe Dulychie pupis ſtagno ſua noīa mōſtrat. Hor. nullus in vrbe locꝰ bais ꝑlucet ameis. Hic fit baianꝰ a.um. vt ſinus baianus q̄ hinc miſſeno mōte illinc puteolis clauditur.

Baye cum y greca palmarum folia dn̄r. Hier. Cubile eis de ſolijs palmarum quas bayas vocant contextum erat.

Baiulus pe.cor. operarius ⁊ ꝓprie q̄ vecturas onerum corpore ſuo victus q̄rendi gr̄a portat. Sic baiulo as. porto. Plau. in aſin. Ego baiulabo tu vt decet domū an̄ me ito inanis. Forte baiulo īde dictū q̄ꝛ nutricius bailus ⁊ nutrix baila vulgo dicuntur: ⁊ merito quia baiulant vlnis quos nutriunt.

Balius color a quibuſdam accipitur pro vario a quibuſdam ꝓ ſpadice hoc eſt palmeo qualis eſt equorum. Nam ⁊ baius vulgo dicitur is quoniam ſpadices hoc eſt palmarum cum fructu ſuo termites greci vocant Βαια.

Balanite vue a magnitudine.

Balanus pe.cor. genus glandis. Acron dicit eſſe herbam vnguentariam ⁊ ab Hora. pro vnguento myrabolano poſitā. Mar. Hoc ex vnguento conſtat ⁊ ex balano. Hinc fit balanatus.a.um. Perſi. Tum cum maxillis balanatum gauſape pectis. Balanus etiam a glandis ſpecie dicitur id genus alui ſubducende quod clyſteris loco ſubditur conſtabat vt Iul. pollux inquit ex adipe ac nitro parte plurima. Item balanus nomē eſt vrbis in Epiro. Balaninum vnguentuʒ q̄ꝺ fit ex glande myrabolani.

Balena cū diph. belua marina quā alij piſtricem alij cetum appellant. Grece φαλαιναμ phalenam dicunt quaſi conſpicuam beluam conuerſa φ in b Iuuena. Quantum delphinis balena britannica maior.

Balauſtiū flos mali punici vtilis nō mō medicinis ſʒ ēt tingendis veſtibus que ſibi ꝯcolores fiunt. Et color ipſe ꝺr balauſtinus. Balauſus herba non multū diſſimilis narciſo.

Balbus q̄ vitio lingue non bn̄ pōt exprimere verba ⁊ obſcure loquit̄. Perſi. Rancidulū quiddam balba de nare locutus.

Balbutio is.pe.ꝓ. balbutiui vel balbutij.itū. Et ē balbutire q̄dā lingue heſitatiōe ⁊ ꝯfuſione trepidare. Hor. in Ser. Balbutit ſcaurū prauis fultū male talis. Hier. Experiar q̄ hortamini affectu infantiū more balbutientiū: qui quecūq; audierint fari geſtiunt cū nec dū poſſint ad plenū verba formare.

Baleares due īſule in hiſpania funda bellicoſe: a teli fundeq; iactu q̄ꝺ grece βαλλειμ dicimus appellate: vel a baleo herculis comite ibi relicto. Greci gymneſias dixerunt. Has vulgus maioricā ⁊ minoricā appellat. Apud quas primū inuenta eſt funda vt inquit Uegetius. Unde Uirg. lib.j. geor. Stupea torquentem balearis verbera funde.

Balare propriū eſt vocis ouis. Hiero. ꝟo in Tobia etiaʒ hedis dedit. Cuius cum vocem balātis vir eius audiſſet dixit. Uidete ne forte furtiuus ſit reddite eum dominis ſuis.

Balneum ⁊ balnea dn̄r in priuatis. In publicis ꝟo fe. gn̄e ⁊ numero plī: tn̄ licet ⁊ balnea legat̄ ⁊ balnearia. Cic. Eo latere q̄ꝺ proximū eſt balnearijs colūnas poſuerat. Sūt enī aque calide q̄ cū alie ad aliū morbū idonee eēnt q̄bus vtebantur: multitudinis potiuſq; ſingulari vocabulo appellarūt. Differuntq; balnee a thermis ꝙ therme dicant̄: que nā ſunt callide balnee que a nobis calefiūt igni ⁊ in eas deſcēdimus vt lauemur: nā therme a greco θερμομ q̄ꝺ calidum ſiḡt. Ea quippe que aut calentibus aquis: aut ſi fornice igni calefacto lauādi ſudandiue vſibus deputata Thermas vocauere Therme balneeq; apud romanos voluptatis ⁊ mundiciaꝝ cā conſtitute tam publice q̄ꝫ priuate. Balneis autem nomē inditum eſt quia greci balanion dixerunt ꝙ anxietatem pellat ex animo vt interpretatur Aug. lib.ix. con.

Balinee ab antiquis balnee dicebantur.

Balneator generis cō. q̄ꝫuis ⁊ balneatrix inueniatur qui curaʒ habet balnearum qui ⁊ mediaſtinus dicitur.

Balneatorius.a.um. q̄ꝺ ad balneanduʒ pertinet. Martianus iurecon. Inſtr̄o balneatorio legato balneatores continent̄ q̄n̄ ſine his balnee vſum ſuum prebere non poſſunt.

Balneolū cū accētu in an̄pe. dimi. eſt. Iuue. Cū iā noti celebreſq; poete: balneolum gabijs rome ꝯducere furnos tētarent.

Ballyſto. ꝑ geminū. ll. tormentū muros ꝯcutiens: ⁊ Βαλλω iacio vulnero. Oui. li.j. de triſ. Quā graui balliſte menia pulſat onus. Luc. ꝓ Inſtr̄o haſtā quādā iaciente poſuit. Neq; enī ſolis excuſſa lacertis lācea ſʒ tēſo balliſte turbine rapta haud vnū ꝯtenta latus trāſire q̄eſcit. Nonius balliſtā appellat q̄ ſaxa maiora iaciunt̄. Ci. li.ij. tuſ. Ut enī balliſte lapidū ita reliq̄ tormenta teloꝝ. De harū balliſtarū ꝯfectione ſcribit Uirg. li.x. ꝙ ea magnitudine formēt̄ vt lapides .cxx. pondo eiaculent̄. Sciendū ergo eſt ꝙ balliſtaꝝ q̄dā maior ꝺr: q̄dā minor. Balliſtā maiorē priſci dixere trabē validā ita libratā: vt cū pars deſior pōderibus attracta deſcēderet eleuata ꝓceritas ſua funiculis quos hēret alligatos funda ſaxū maximi pōderis lōge emitteret: eiq; maxie Bricole nūc eſt appellatio q̄ꝫq; Onagrā maiorē ipſaʒ machinā dixere hāc balliſtā inuenerūt phenices vt docet Ply. Balliſta minor que ⁊ manuballiſta dicta eſt aliquando Scorpio que haſtam iacit manū tractabilis eſt ⁊ ſubſtilibus paruiſq; ſpiculis ſcorpionis inſtar infert mortem hinc. Ex baliſto.as. De his duobus balliſtarum generibus ſic ſcribit Uege. li. de re milita. Balliſta funibus neruis: chordiſq; tenditur: que quanto ꝓlixiora brachiola habuerit: hoc eſt quanto maior fuerit tanto ſpicula longius emittit: que ſi iuxta artem mechanicā tēperetur: ⁊ ab exercitatis hoībus qui menſurā eius ante collegerint dirigatur: penetrat quodcūq; percuſſerit. Onager autem dirigit lapides ſed pro neruorum craſſitudine ⁊ magnitudine ſaxorum pondera iaculatur: nam quanto maior fuerit tāto maiora ſaxa fulminis more cōtorquet. His duobus generibus nulla tormentorum ſpēs vehementior inuenitur. Balliſta etiam dictus eſt mons apud ligures.

Balliſtarij: artifices balliſtarum dicuntur.

Balliſtariū: locus vbi ſita eſt balliſta. Plau. Intēta eſt balliſta probe q̄ꝫ ego haud multum poſt emittam e balliſtario. Ubi etiam balliſtam accipi videtur pro telo Baltheus ⁊ baltheū in ſingulari. In plī neutrū tn̄: militare cingulū: vel zona bullis ornata. Uarro ait. Qui gladiatores baltheum cingulum e corio habebant bullatum. baltheum dictum.

Balſamum: arbuſcula ſola vni terrarum iudee quondam conceſſa neu. gn̄is viti ſimilior q̄ꝫ myrto. Serit̄ malleolis vt vitis: ⁊ colles īplet vineaꝝ mō: ſubſtinēs ſeſe ſine adminiculis Intra tertiū annū eſt fructifera proceritas intra bina cubita

ſubſiſtit. Opobalſamum ſuccus collectus ex arbore. Nam ὀπὸς dr̃ ſuccus pfert oĩbus odorib⁹ xylobalſamũ. lignum balſami ξυλον enĩ lignũ. Incidit enĩ vitro lapide oſſeiſue cultellis ⁊ ſuccu emittit quẽ opobalſamũ dñt eximię ſuauitatis Sũma opobalſami ꝓbõ ẽ vt lac coagulet ⁊ in veſte maculas nõ faciat: Die. tñ ꝓ arboris ſucco balſamũ dixit. Et q̃ſi balſamum non mixtum odor meus. Carpobalſamũ fruct⁹ balſami. Carpos enim latine fructus.

Bãbatiũ ſeu bãbitiũ Cottonũ illud albiſſimũ ꝙ nẽt muliercu lę ad telas texẽdas. Hoc fiunt veſtes q̃ vulgo bũbycinę appellãt q̃uis xylię ſiue groſſipinę vł' groſſanpine dici debãt a fructice q̃ id fert q̃ xylon groſſipion ſeu groſſipin⁹ vocat.

Bãbilius: aĩal volatile q̃ vulgo barbellus dr̃ de quo Amb. li. Hexa. Fert hic corniger vermis cõuerti ꝑmũ in ſpẽm caulis: atq; ĩ eã mutari nãm. ide ꝓceſſu quodã fieri bãbili⁹ nec eã tñ formã figurãq; cuſtodit ſ; laxis ⁊ latioribus folijs pinnas videt aſſumere. Ex his folijs mollia illa Seres depectunt vellera q̃ ad vſus ſibi ꝓprios diuites vẽdicarũt.

Baphia dñr loca tincturę in q̃bus cõtingunt pãni. nos tinctoria dicim⁹. Lãpr. in Alex. ſcribit ꝓbum fuiſſe baphijs prepoſitum. Bapha dñr tincta vnde dibapha biſtincta.

Baptiſim⁹ ⁊ baptiſimũ ⁊ baptiſima atis. latine ĩmerſio vł' ĩtinctio dr̃ a v̓bo grẽco βαπτω ĩmergo Grę. baptiſima grẽco eloq̃o dr̃ qd̃ latie Tictio q; ibi hõ ſpũ grę ĩ meli⁹ ĩmutat: ⁊ lõge aliud q̃ erat efficit. Pri⁹ enĩ fędi eramus deformitate peccatoꝝ. i ipſa tinctione reddimur pulchri dealbatione virtutum.

Baptę dicebantur viri tincti fucatiq; ſacris intererãt iſtar mulierũ βαπτειν enĩ inficere tingere fucare.

Baptiſteriũ in quo quis lauat q̃ſi lauacrũ ⁊ tinctoriũ ⁊ piſcina ipſa. Nã baptiſteria in domib⁹ ſunt veluti lacus q̃dã ex ligno aut lapide ędificati in q̃b⁹ lauãdi grã mergi ſolet. Hęc in cellis. i. in locis ſecretioribus ſolet cõſtitui: quarũ alię caldarię ſũt in q̃b⁹ calda lauamur alię frigidarię ĩ q̃b⁹ lauamur frigida. Ply. ad Appollinarẽ. Cella frigidaria in q̃ baptiſterũ amplũ atq; opacũ. Idẽ ad Gallũ. Inde balinei cella frigidaria ſpacioſa ⁊ effuſa cui⁹ in ꝯrijs parietibus duo baptiſteria velut eiecta ſinuantur abunde capacia. Hęc eadem piſcinę dicuntur latine ⁊ natatoria ⁊ natationes. Sydonius. Piſcina ſeu ſi grecari volumus βαπτιστηριον.

Barach. nomen viri proprium: ⁊ apud nos ſig̃t fulmen.

Barachias: nomẽ viri. ⁊ benedictus ſeu fulgur dñi ĩterp̃tatur.

Barabbas: ꝑ duplex. bb. Et eſt ſyra dictio qua apud nos ſignificatur filius patris Cõponitur eni; ex bar quod apud illos filius dicitur: ⁊ abba pater. Sedulius. Tunc coluere babal: tunc elegere barabban.

Baratro. luxurioſus dicitur.

Barathru;: ĩmẽſę magnitudinis nomẽ ẽ: q; βαραθρον. i. graue in aſpiciẽdo. ponit ꝓ loco ĩmenſę profunditatis apud inferos: ⁊ ꝓ loco ꝑcipiti vñ quis emergi nõ poſſit Diome. docet eſſe ꝓprie locũ athenis vñ dãnati ꝑcipitabant Sunt q̃ dicant barathrum ꝓfunditatẽ eſſe a ſimilitudine loci qui ẽ in ęgypto profundiſſimi cum nomen eſt barathrum.

Barba vtroq; numero non ſolum hoĩu; ſed brutoru; quoq; ⁊ alioꝝ q̃ quadrupedũ eſt. Hor. li. j. Ser. Utq; lupi barbã varie cũ dente colubre. Ply. li. xxx. Cum geminos trãſit ſol criſtis ⁊ auribus ⁊ vnguibus gallinaceoꝝ: ſi luna raſis barbis eoꝝ. Idẽ li. xxviij. Afferũt ⁊ magi ſua cõmenta ꝑmũ oĩum rabiem hircoꝝ ſi mulceat barba mitigari. Siluius numero plĩ. de hoĩe etiã dici poſſe oſtendit lib. xiij. Indociles nũc ꝓpexis in pectora barbis verrere humũ huius noĩs cõpoſita poſſũt declinari ſm tertiã ⁊ ſecũdã declinationẽ: vt Imberbis ⁊ hꝰ iberbe: ⁊ iberbus a. um qd̃ ẽ ſine barba. Barbatus v̓o dr̃ qui barbã h;. Et Barbire eſt barbã emittere.

Barbo: gñs piſcis ꝙ geminã barbã habeat ĩferiore labro: Alio noĩe Mulus dr̃ hinc. Cice. in pado.

Barbatulos mulos nuncupauit. Grece Trigla vocatur Iuniarijs non creſcit.

Barbitos. pe. cor. generis maſ. femininiq;. ⁊ hoc barbitum. Inſtrm muſicũ ꝙ pulſatur plectro vel calamo. Hor. Age dic latinũ barbite carmẽ leſbio ꝑmũ modulate ciui: femi. aũt gñe. ſappho ad phaonẽ: Nec facit ad lachrymas barbitos vlla meas. neutro Auſonius. Hoc gñe. ⁊ chordas ⁊ plectra ⁊ barbita conde. Grece βαρβιτον dicitur.

Βαργαδλωθ υιος λυπκσωσ φορος του αρεως.

Barbari factitũ noĩe inquit Strabo dicti ſunt ab initio q̃ difficulter aſpere atq; duriter loquebant. quaſi duriloqui ⁊ craſſilingues queẽadmodũ blęſi atq; balbi dñr qui lingua ĩpediti ſunt. Oẽs igitur qui craſſe loquũtur. barbari dicunt quales ſunt oẽs gẽtes ꝑter grecos. Ply. Plau. credo Neuium poetã latinũ barbarũ dixit. Nũc etiã ad eos tranſlatũ ẽ hoc nomẽ qui non ſunt latini ꝙ hi mitiore; linguam habeant. ac magis cultam. Quin etiam inter hos ſi quis non recte proferat: barbare loqui dicitur. Et per metaphoram barbari dñr illiterati: malis morib⁹: feri crudeles. Interdum Barbarus ſumit ꝓ horrido feroq; intuitu. Ply. de quodã myrrhę gñe. Troglodytica myrrha aſpectu aridior eſt ſordidaq; ac barbara ab voce βαρβαρ qñ ĩ gręciam aduentãtes eam vocem facerent cum ꝓnunciare gręce non poſſent.

Barbaculus. pe. cor. dimi. a barbarus.

Barbaria: barbaroꝝ regio. ⁊ qñq; accipitur pro gẽte ipſa fera. Hiero. cõtra. Ioui. Arabes ⁊ ſarraceni ⁊ oĩs eremi barbaria cameloꝝ lacte ⁊ carnibus viuit. Hoc ẽt noĩe dicta eſt Inſula Gangetis Indię fluuij vt ait Ptol.

Barbaricus. a. um. penul. cor. eiuſdem ſignificationis eſt cũ barbarus hoc eſt ferus ⁊ malis moribus. Apule. Feris ac barbaricis moribus.

Barbaricum neu. gñe clamor excitus dicitur ꝙ eo vociferandi genere barbari vtantur.

Barbaries. ad imitatõe; ꝑtinet. ⁊ ſig̃t in ciuilitatẽ feritatemq;.

Barbarica pauimenta ſunt que ⁊ ſubtegulanea vocantur ex teſtis tuſis rudere ⁊ calcę. in italia v̓o feſtucę ſubijciebantur propter quod carnea vocitata.

Barbariſmus eſt ꝯtra romani ſermonis legem aut ſcripta aut ꝓnunciata vitioſa dictio. Fit enĩ in vna ꝑte orationis tñ. latine diſſonãs dr̃. ⁊ proprię ĩ ſoluta oratiõe fit. apud poetas metaplaſmus. i. trãſſormatio vocat. fitq; barbariſm⁹ duobus modis ſcripto ⁊ ꝓnunciatiõe. Et hoc q̃drifariam Adiectione: detractiõe: mutatione: trãſmutatione litterę: ſyllabę: tpis. Adiectione litterę vt reliquias danũ: ꝓ reliq̃as: ſyllabę vt Mauors ꝓ mars. tpis: vt Italiã facto ꝓfugus: vbi prima ſyllaba cum corripi debeat ꝓducitur. Detractione litterę fit barbariſmus: vt infatibus ꝓ infantibus. Sylłe vt Salmentũ pro ſalſamentũ. Tẽporis vt Feruere leucaten auroq; efulgere fluctus. Mutatione lr̃ę fit barbariſmus: vt olli pro illi. Sylłe vt pernuces ꝓ pernices. tẽpore: vt Unius ob noxam. Tranſmutatione litterę fit barbariſmus vt Tymbre pro Tymber. Temporis: vt dominus pe. pro.

Barbaralexis dictio peregrina eſt: vt gaza ⁊ magalia.

Barcę: vrbs in arida lybia q̃ libes metropolim habuerunt: ſic dicta a regina eorũ Barce. a qua Barcei dicti ſunt eius incolę. Hier. ad Dar. latęq; vagantes barcęi a barca oppido ꝙ in ſolitudine ſitũ eſt quos nec corrupto ſermone aphri baricianos vocant: hi ſunt qui pro locoru; qualitatibus diuerſis noĩbus appellantur ⁊ a mauritania per aphricam ⁊ ęgyptum palęſtinamq; ⁊ phęnicem Cęloſyriam ⁊ Oſrhohenẽ meſopotamiã atq; perſidem tendunt ad indiam.

Bardeſanes nomen proprium hiſtorici babylonij qui in duo dogmata apud indos gymnoſophiſtas diuidit: quorum alterum appellat bragmanas alterum Samaneos qui tantę continentię ſint vt vel pomis arboru; iuxta Gangem fluuius vel publico: orize: ⁊ farinę alantur cibo. Et cum rex ad eos venerit adorare illos ſolitus ſit.

Bardus: ſtultus a tarditate ingenij. Cecil. Nimis audacem: nimiſq; bardum. Gallicę v̓o dicitur cantor qui virorum fortium laudes canit agente bardorum de quibus Luc. Plurima ſecuri fudiſtis carmina bardi.

Bardiacus. veſtis eſt. Mar. laſſi bardiacus quod euocati.

Bardocucullus: genus veſtis omni tẽpore cõmodę: cum quis

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

etiam cubare ſoliti erant imbrium tpe in caſtris milites: ⁊ ĩ agris ruſtici. Mar. Gallia ſantonico veſtit te bardocuculo Cercopithecoꝝ penulla nuper erat.

Barrhus elephas a cuius oſſis ſimilitudine dẽtes barbi dicuntur. Hoꝛ. Quid tibi vis mlr nigris digniſſima barrhis. Hic barrhire dñr barrhi ideſt elephantes cum vocem edunt: et barrhitus. ipſa vox.

Barrhitus. us. vox elephãti. Barrhit⁹ etiã dr romanoꝛum clamoꝛ militũ fit cum vtreqꝫ acies ſe iunxerint Auctoꝛ Uege.

Barro vir foꝛtis: a quo fit dimi. barrunculus.

Baris. idis lingua ęgyptia ſignificat cybã quę vectat cadauera ęgyptioꝝ ad ſepulchꝛa. Pꝛop. Baridos ⁊ contis roſtra liburna ſequi. Hoc noĩe etiã dicta eſt ciuitas phꝛygię. Silr et fluuius Indię. Baris gręce dr poꝛticus ⁊ domus.

Barnacida. ę. veſtis gñs quã nũc Guarnaciaꝫ dicimus. foꝛſan qm̃ Βαρνη υι ος αλομενος inde puer verna.

Baſcãda. vas bꝛitãnicũ. Mar. Barbara depictis venit baſcãda bꝛitãnis: ſed me iã ma vult dicere roma ſuam.

Baſia: pudicoꝛum affectuum ſunt: oſcula officioꝛum. Suauia libidinum vel amoꝛum.

Baſis a noſtris dici põt ſubſtentamentũ. Sũt enĩ baſes ſeſſiones cõlũnarũ ſtatuarum ſeu fabꝛicarũ q̃ a fundamẽto ꝯſurgũt ⁊ ſuppoſitę fabꝛicę ſuſtinent põdus. A q̃ ſil'itudine oꝛbiculi illi q̃bus vaſa ĩmenſis collocant̃ ne toꝛalia poluãt̃ vocari ſolẽt. Treba. iuriſcõ. de lega. lib. iij. Cui coꝛinthia vaſa legata eſſent ⁊ baſes huic quoqꝫ hoꝛũ vaſoꝛũ collocãdoꝝ cã paratas deberi reſpondit. Eſt ⁊ Baſis figura ĩ narrationibus cũ oĩa pedetẽtim inſinuãdi grã ꝓferunt̃ vt apud Ter. in Eu. Matri mercatoꝛ dono dedit: mater vbi accepit ⁊c̃.

Baſilica. pꝛopꝛie locus in quo negociationes conſilia ⁊ iudicia exercebantur. quaſi regia. Gręci enĩ βασιλικην baſiliceꝫ regiã vocãt. Nã vt Uictru. lib. v. ſcribit Debẽt baſilicę adiunctę eſſe foꝛo. Sen. Fremitu iudicioꝛũ baſilicę reſonabãt Ply. in epiſtolis. Deſcẽderã in baſilicã iuliã auditurus q̃b⁹ ꝓxima cõprendinatiõe rñdere debebã. Jurecõſulti. õ verboꝛum ſignificatione baſilicam publicis vſibus accommodatam eſſe demonſtrant. Quidam baſilicã accipiunt ꝓ loco domi amplioꝛe in quo dñm expectãt ſalutatoꝛes cliẽtes patronos: ſerui dños: in quo ẽt choꝛeę ⁊ ꝯuiuia maioꝛa fieri ſolẽt. Apud eccleſiaſticos baſilicę dñr ſacella numinib⁹ dicata qꝛ ibi regi oĩuꝫ deo cultus ⁊ ſacrificia offerunt̃. Et baſilicõ Plau. in Epi. vocat veſtimẽti genus regiũ. cũ ait Suparuꝫ ſub mimũ: ricã baſilicũ aut exoticũ. Ply. gen⁹ nucũ qd̃ optimũ ẽ: ⁊ q̃ſi regiũ vocari ait baſilicã. ẽ enĩ baſilica nux q̃ꝫ alio noĩe Juglãdẽ appellamus. Uide in dictione Juglans. Celſus Emplaſtrũ ob excellentiã baſilicon dictum ſcribit.

Baſilicus. a. um. regius ſiue regalis dr. Unde Plau. in cap. baſilicas edictiones atqꝫ ĩpioſas habet. Et in pſeu. baſilic⁹ ſtatus ⁊ baſilicus victus. i. regalis ⁊ excellens. in perſa. Et baſilica facinoꝛa pꝛo regia. Jdem. Baſilice oꝛnatus incedit ⁊ fabꝛẽ ac falaciã ideſt regie ⁊ excellenter.

Baſileus: ſuſtentamẽtũ ppl'i dr. Ob hãc cauſaꝫ rex dr apud gręcos ꝙ tanq̃ꝫ baſis pplꝫ ſuſtinet. Qñ enĩ q̃s magis pꝛęponit̃ tanto amplius pondere laboꝛum grauatur.

Baſilicanus dicitur cuſto baſilicę.

Baſiliſcus: genus ſerpentis. ꝙ in capite album habeat inſtar diadematis: Uel ꝙ reliqua ſerpentiũ genera eius vir⁹ fugiant. Hunc Regulũ vocant qui teſte Ply. li. viij. in ſolitudinibus aphꝛicę habitat cum candida in capite macula velut quodam diademate adoꝛnatus. Acutiſſimum habet caput rude os oculos ⁊ coloꝛẽ ad nigredinẽ vergentem.

Baſilia. inſula in oceano ſeptẽtrionali. ĩmẽſę magnitudinis q̃ diſtat a ſcytharũ littoꝛe tridui nauigatiõe. vt ait Ply. li. iiij.

Baſterna vehiculum itineris quę mollibus ſtramentis compoſita a duobus aĩalibus depoꝛtatur.

Baſternę. populi vltra danubium.

Baſilidij. ſunt populi ſcythię europę: vt Pompo. refert qui ab Herculę deſcenderunt.

Baſſaris. is. vel idis nacchi ſacrificula ab aſſareo baccho qui baſſareus dictus ẽ a veſtis gñe quã induebat̃ quę baſſaris dicebatur vt inq̃t Poꝛphyrio quę plane veſtis vſqꝫ ad pedes fluebat. Statius. Si decet aurata bacchũ veſtigia palla vrere. Et a baſſareo lydię loco cognominata eſt. Hoꝛ. li. car. Non ego te candide baſſareu inuitũ quatiam. Rurſus baſſaris vacca mulſaria dicitur. Perſi. Et raptũ vitulo caput ablatura ſuperbo baſſaris.

Bathauia. Germanię pꝛouincia quę nunc Bauaria dicit̃: ⁊ bathauiũ oppidũ a Βαθυ. quod altũ ſignificat. Hic bathauus. a. um. pe. indifferente. Luc. li. j. Uagiones bathauiqꝫ truces quos ęre recuruo ſtridẽtes acuere tubę. Coꝛ. Tacitus de ſitu Germanię. Oĩuꝫ haꝝ gentiũ virtute pꝛecipui bathaui nõ multum a ripa inſulã rheni colunt.

Batrachus pe. coꝛ. rana ⁊ nomẽ ꝓpꝛiũ ſculptoꝛis ⁊ quidam cyrenaicus poꝛtus.

Batrachomyomachia ranatũ ⁊ murũ pugna.

Batris: gen⁹ vaſis longioꝛis manubꝛij. qd̃ alij Trullã appellãt.

Battologia. a noſtris multiloquium dici poteſt.

Batus vt ſcribit Hiero. genus menſurę eſt q̃ apud hebꝛeos dr Bath. decima ps choꝛi eſt. ⁊ de ſpecieb⁹ tm̃ liq̃dis dicit̃ vini olei ⁊ huiuſmodi. Ser. de põ. Cõtinet amphoꝛam vnã. Batis võ gñs herbę eſt aculeatę ſponte naſcẽtis. q̃ ⁊ marina ẽ ⁊ hoꝛtẽſis: Et Batus nomẽ viri pꝛopꝛiũ eius q̃ Cyrenẽ condidit quod lingua libyca regem ſignificat.

Battus per duplex. tt. nomen eſt paſtoꝛis.

Batuo. is. virgis vbero. Plau. in Caſi. Qui quęſo poti⁹ q̃ꝫ ſculponeas q̃b⁹ batuat̃ tibi os ſenex nequiſſime. Sue. õ Calig. Mirmilonẽ e ludo rudibus ſecũ batuentẽ ⁊ ſponte pꝛoſtratum confodit ferrea fica. Cice. Peto. tranſtulit ad rẽ obſcęnam. cum inquit. Equidẽ iã ẽt obſcęna verba ꝓ obſcenis ſunt. Batuit enĩ ĩpudenter: depꝛeſſit multo impudentius. At qui neutrum eſt obſcęnum.

Battillus quoddam ignis receptaculũ ferreũ quo pꝛuna colligitur ad ſimilitudinẽ palę. A neotericis bernacius dicit̃ quo pꝛunas ⁊ cinerẽ e foco tollere ſolemus: vt alio trãſſeramus Apitius de petaſone. Et Armillã inq̃t illius candẽti batillo vꝛis: ⁊ melle cõtegis. Et de diuo Laurẽtio ſcribitur. Allati ſunt battilli cũ pꝛunis. Hie. lib. numero. genere neu. vſus ẽ Igniũ receptacula ſuſcinulas ⁊ tridentes vncinos ac battilla. Batillũ ẽt ruſtici vocant ferreũ inſtrumẽtũ quo ad ſulcos. elices foſſaſqꝫ in agris faciẽdas vtunt̃. Jtẽ Battillus ſignificat fere bꝛateam ⁊ laminã. Unde nos vulgo quoqꝫ ferrum tali foꝛma nominamus batillum.

Bathyllus cũ th. aſpirato. ⁊ y gręco fuit nomen adoleſcẽtis. de quo Hoꝛ. in Epi. Non aliter ſamio dicunt arſiſſe bathyllo anacreonta teium.

Bathynon interpꝛetatur pꝛofundum.

Baubare. facticiũ vbũ a voce canũ cũ latrant. bau bau. faciẽtes Lucil. li. v. Et cũ deſerti baubant in ędibus omnes.

Bauli villę nomẽ eſt q̃ inter ꝓmõtoꝛiũ Miſenũ baiarũqꝫ lacũ flexo mari alluitur. Seruius cauſaꝫ nominis inde factã memoꝛat. ꝙ olim Hercules iuxta baias fecit caulã bob⁹: ⁊ eã ſepſit. Qui locus pꝛimo. baulia dictus. mox dici cępit bauli.

B ante D

Bdelliũ: arboꝛ nigra magnitudĩe oleę: folio ⁊ roboꝛe ſimilis capꝛifici. Naſcitur in bactrianis vt Ply. li. xij. ſcribit. Cuius etiam ſuccus bdellium dicitur.

B ante E

Beati ab bene habendo dicti ſunt. Qui ſint dicendi beati. Sene. li. vj. epiſtolaruꝫ declarat his verbis. Hoc nos doce btm̃ non eũ eẽ quẽ vulgus appellat. ad quẽ pecunia magna ꝯfluxit. ſed illũ cui bonũ oẽ in aĩo eſt erectũ ⁊ exciſum ⁊ mirabilia calcãtẽ. q̃ neminem videt cũ quo ſe cõmutatũ velit: q̃ hominem ea ſola parte exiſtimat qua homo eſt. qui natura miniſtra vtitur: ad illius leges componitur ſic viuit quo modo illa pꝛęſcripſit: cui bona ſua nulla vis excutit: qui mala in bonum conuertit certus iudicij inconcuſſus intrepidus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN